



Департамент
агропромислового розвитку
Львівської обласної
державної адміністрації

Громадська організація
«Львівська аграрна
палата»



Вісник Агр^Форум №11 (111) 2015

Електронний інформаційний бюлетень

*Ефективність фінансової підтримки
аграрного виробництва на Львівщині стор.4*

*Літній фестиваль “Стрий-Органік-Фест”
на Львівщині стор.8*

Регуляторна політика в галузі АПК стор.10

*Он-лайн-послуга із замовлення витягу
про земельну ділянку стор.12*

*Заготівля якісного сіна – запорука здоров'я
та високої продуктивності тварин стор.20*

*Ми постійно вчимося і намагаємося все нове
використати, втілити у життя нашої
землі – Тетяна Яремчук стор.29*



м. Львів, вул. Залізнична, 16, 2-й пов.,
тел.ф. +38 (032) 294-84-03, +38 (032) 239-26-26,
(067) 803-60-32, e-mail: lvivagri@gmail.com
Інтернет-сторінка видання: agrochamber.lviv.ua

<i>Річниця фермерського руху в Україні</i>	<i>с.3</i>
<i>Ефективність фінансової підтримки аграрного виробництва на Львівщині</i>	<i>с.4</i>
<i>Інноваційні аспекти раціонального використання та охорони родючості ґрунтів.....</i>	<i>с.5</i>
<i>Практичні передумови для розвитку молочного скотарства на Львівщині ...</i>	<i>с.6</i>
<i>Завершальна конференція українсько-данського проекту “Агро-Львів”</i>	<i>с.7</i>
<i>Літній фестиваль “Стрий-Органік-Фест” на Львівщині.....</i>	<i>с.8</i>
<i>Регуляторна політика в галузі АПК.....</i>	<i>с.10</i>
<i>Уряд продовжив мораторій на перевірки бізнесу.....</i>	<i>с.11</i>
<i>Он-лайн-послуга із замовлення витягу про земельну ділянку</i>	<i>с.12</i>
<i>Порядок надання в оренду водних об’єктів (ставків).....</i>	<i>с.13</i>
<i>Відновлення вироджених травостойів шляхом прямого всівання бобових багаторічних трав в умовах Лісостепу Західного.....</i>	<i>с.14</i>
<i>Практичні рекомендації із захисту фруктових дерев</i>	<i>с.17</i>
<i>Заготівля якісного сіна – запорука здоров’я та високої продуктивності тварин.....</i>	<i>с.20</i>
<i>Рекомендації учасників круглого столу “Економічна самоорганізація через кооперацію як основа української державності: що маємо і що можемо”...с.</i>	<i>с.25</i>
<i>Ми постійно вчимося і намагаємося все нове використати, втілити у життя нашої землі – Тетяна Яремчук</i>	<i>с.29</i>
<i>Виставки та конференції в Україні та за кордоном.....</i>	<i>с.34</i>
<i>Моніторинг цін.....</i>	<i>с.36</i>
<i>Інфраструктура аграрного ринку Львівщини (перелік елеваторів).....</i>	<i>с.38</i>

Річниця фермерського руху в Україні



19 червня в Києві відбувся Всеукраїнський збір членів Асоціації фермерів та приватних землевласників України, присвячений 25-річчю фермерського руху в Україні.

З вітальним словом до учасників засідання звернулися екс-президент України Леонід Кравчук, Міністр аграрної політики та продовольства України Олексій Павленко і голова Асоціації фермерів та приватних землевласників України Іван Томич. Крім того, ряд фермерів з нагоди свята було нагороджено почесними грамотами міністерства.

Фермери з різних регіонів України обговорили проблеми галузі і висловили власне бачення шляхів розвитку в умовах кризи.

Участь у Всеукраїнському зборі фермерів прийняли керівники семи фермерських господарств на чолі із головою Асоціації фермерів Львівщини Ярославом Кардашем.

***Вітаємо фермерів Львівщини
із 25-річчям фермерського руху в Україні!***

***Бажаємо успіхів у Вашій нелегкій, але такій важливій праці,
щедрих врожаїв на нивах та гарної погоди, натхнення та
життєвих сил. Нехай панує мир і злагода у Вашій оселі, і
кожний новий день буде сповнений приємними подіями та
новими досягненнями. Зичимо Вам міцного здоров'я, добра,
достатку та процвітання Вашої справи.***



Ефективність фінансової підтримки аграрного виробництва на Львівщині

17 червня у Львові відбувся круглий стіл на тему: “Ефективність проектування та застосування регіональних програм підтримки фінансування малих та середніх сільськогосподарських виробників за рахунок обласних бюджетів”.

Із вступним словом до учасників заходу звернулася координатор проекту Агенства США з міжнародного розвитку (USAID) “АгроІнвест” Наталія Ільїна, яка коротко розповіла про результати роботи Проекту та перспективні напрями роботи в Україні до кінця 2015 року. Заступник директора департаменту Людмила Гончаренко проінформувала присутніх про умови фінансової підтримки виробників Львівщини в попередніх і поточному році.

Експерти Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень Тамара Шаповал і Леся Голинська представили результати дослідження існуючих регіональних програм підтримки аграрного виробництва у Львівській, Волинській та Рівненській областях. Слід зазначити, що на Львівщині Комплексна програма бюджетної підтримки агровиробників найбільш системна і структурно правильно побудована. Щорічно більша частка бюджетних коштів Комплексної програми на Львівщині спрямовується на часткове відшкодування витрат, вже здійснених сільгоспвиробниками через часткове відшкодування вартості придбаного насіння, придбаних племінних ресурсів тощо. Спрощений доступ до кредитних ресурсів через відшкодування відсоткових ставок за залученими кредитами загалом сприяє розширенню бізнесу малих та середніх агроформувань.



Керівники підприємств, кредитних спілок та науковці Львівщини висловили власні зауваження та пропозиції до представленого дослідження. Крім того, фахівці зробили ряд зауважень, врахування яких спростить фінансову підтримку розвитку аграрного виробництва у Львівській області.

Інноваційні аспекти раціонального використання та охорони родючості ґрунтів



Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй оголосила 2015 рік Міжнародним роком ґрунтів, що має стати важливою платформою для підвищення обізнаності на міжнародному, регіональному та національному рівнях, про фундаментальну роль ґрунтів для людського життя.

На базі Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН 24-25 червня відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція “Інноваційні аспекти раціонального використання та охорони родючості ґрунтів”, присвячена ювілею довготривалих стаціонарних дослідів. Участь у роботі конференції прийняли науковці із різних областей України, що дозволило обмінятися практичним досвідом.

Із вступним словом до учасників конференції звернувся директор інституту, професор Григорій Седіло, який наголосив на важливості збереження родючості ґрунтів для забезпечення продовольчої безпеки і екологічної стабільності в умовах зростаючої чисельності населення у світі.

В межах пленарного та секційних засідань конференції обговорено практичні проблеми захисту ґрунтів і потребу в дотриманні належної практики господарювання.



Учасники конференції також мали змогу ознайомитися із практичними результатами діяльності інституту і побачити стаціонарні дослідні поля, де протягом 50 років науковцями здійснюються дослідження для потреб виробництва.



Практичні передумови для розвитку молочного скотарства на Львівщині

Розвитку молочного скотарства на Львівщині приділяється вагома увага. Проте високих економічних результатів важко досягнути без впровадження сучасних технологій годівлі та утримання тварин.

29 червня на Львівщині на базі ДП “Молочні ріки” у Бродівському районі (с. Голосковичі) при сприянні компанії “Блаттін-Україна” проведено практичний семінар з метою напрацювання заходів з підвищення ефективності виробництва у молочному скотарстві.

Експерт семінару з Опольського воєводства Польщі Збігнев Пустула детально розповів про сучасний стан розвитку молочного скотарства в країні, розмір ферм та середню продуктивність корів. Зокрема, у 2014 році у Польщі було лише 7 ферм із чисельністю поголів'я стада корів понад 1000 голів. Середня річна продуктивність корів у польських фермерів за 2014 рік становить 7,5 тис. кг із середнім вмістом жиру 4,08% та білку – 3,36%. Водночас, більшість молокопереробних підприємств Польщі сплачують фермерам додаткову премію за здане молоко не за підвищений вміст жиру, а білку. Крім того, польські фермери фінансово заохочуються до забезпечення меншого вмісту соматичних клітин у зданому молоці. Важливу увагу доповідач приділив забезпеченню якості кормів та створенню належних умов утримання.

На демонстраційній молочній фермі ДП “Молочні ріки” учасникам семінару докладно розповіли про сучасні технології годівлі та утримання корів на підприємстві.



У заході прийняли участь голова Львівської аграрної палати Павло Музика і керівник її управи Ігор Вуйчик, які домовилися про налагодження тісної співпраці з польськими дорадниками.



Підсумкова конференція українсько-данського проекту “Агро-Львів”

18 червня у Львові відбулася підсумкова конференція за результатами діяльності у Львівській області данського проекту “Надання послуг з управління двома ланцюгами додаткової вартості сільськогосподарської продукції в Україні” (“Агро-Львів”).

Протягом останніх п’яти років діяльності було затверджено 181 грант на загальну суму понад 1,3 млн. євро для 74 виробників і переробників сільськогосподарської продукції на Львівщині. Серед них 33 виробники працюють у молочній сфері, а 41 – у фруктовому-овочевій. Про це йшлося під час конференції за підсумками роботи Проекту “Агро-Львів” на ринку “Шувар”.

Грантові кошти господарства використали на низку інвестицій, що дали змогу суттєво покращити умови праці, знизити собівартість продукції, автоматизувати виробничий процес тощо. Зокрема, у молочному секторі фермери за допомогою грантів інвестували в обладнання та техніку для покращення кормової бази, доїльне обладнання, переробку молока, реконструкцію та будівництво корівників та інші ресурси. Фермери фруктовому-овочевого напряму змогли інвестувати у будівництво та реконструкцію овоче/фруктосховищ, садильну, збиральну та ґрунтообробну техніку, сортувальне і пакувальне обладнання тощо. Грантові кошти проекту компенсувалися від 20% до 60% загальної вартості інвестицій та надавалися на безповоротній основі.



Учасники підсумкової конференції серед яких фермерські господарства та кооперативи Львівщини розповіли про власні досягнення у бізнесі, що дозволили розвивати виробництво за рахунок сучасного обладнання і техніки.



Літній фестиваль “Стрий-Органік-Фест” на Львівщині

19-21 червня у Стрию з нагоди 150-ї річниці від народження Митрополита Андрея Шептицького та з нагоди 23-ї річниці створення кредитної спілки «Вигода», проведено фестиваль “Стрий-Органік-Фест”.

Цього року він мав свою присвяту - з нагоди 150-ї річниці від народження Митрополита Андрея Шептицького та з нагоди 23-ї річниці створення кредитної спілки «Вигода». Протягом трьох днів покупці з різних районів Львівщини мали змогу придбати якісні продукти і поярмаркувати. Фестиваль цього року зібрав 98 учасників, а також численні громадські організації, які долучилися до його проведення. Коротко про історію проведення фестивалів нашому виданню розповів ініціатор його проведення, голова спостережної ради кредитної спілки “Вигода” Петро Маковський.



- П.М.: Вперше фестиваль було проведено в 2013 році і він зібрав 46 учасників. На фестивалі 2015 року учасників вже значно більше і ширша географія учасників заходу. У нас як організаторів фестивалю є ідея провести опитування відвідувачів стосовно їх ставлення до цього заходу. Але людям це подобається і представлена продукція продається. Є багато

позитивних відгуків у соціальних мережах. Раніше фестиваль традиційно проводився у два дні. Але для продавців продукції доцільнішим є триденний період і тому цього року фестиваль триває довше. На фестивалі традиційно представлено продукцію виробників з Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської і Чернівецької областей. Крім того, на фестивалі присутня продукція бджільництва з Кіровоградської та Чернігівської областей і є продавці сувенірної продукції з Києва. Середній вік учасників фестивалю 39 років. Тобто це представництво молодих, сімейних господарств, які самі собі дають раду, це дуже приємно, що так важко, але народжується новий клас господарів на селі.

- Як виникла ідея проведення фестивалю у Стрию?

- П.М.: Стрий є атракційно цікавим містом. Ідея ярмарків виникла для того, щоб розвивати і туристичну складову, і локальні системи збуту продукції.

Мета започаткування фестивалю – розвиток Стрия як туристичного центру через ярмаркування, яке формує додатковий потік відвідувачів нашого міста. Стрий є дуже цікавим туристичним центром не тільки тому, що тут проживали відомі кооператори і громадські діячі, але і сучасники, наприклад Блаженніший Святослав і чемпіонка світу з шахів Марія Музичук. Крім того, у Стрию є багато цікавих будівель, церкви, костел, Народний дім, музей “Верховина”, музей борців за волю України та інші історично цікаві об’єкти, наприклад будинок, де започатковано перший кооператив у Західній Україні “Маслосоюз”.

Традиційно організаторами фестивалю виступає Стрийська кооперативна ініціатива: кооператив здорового харчування “Віра”, кредитна спілка “Вигода” і Фонд громади “Рідня”. Фактично на фестивалі продукція продається напряму без посередників, а інформація про ярмарок поширюється за принципом “з уст в уста”. Щорічне збільшення кількості покупців свідчить про високу якість продукції на фестивалі. Крім того, багато виробників присутніх на фестивалі 2015 року, представлені на ярмарку з часу його започаткування. Це свідчить про те, що це вигідно і продавцям, в яких формується відносно стала клієнтська база з року в рік, так і споживачам, які мають змогу придбати якісну продукцію за якою не потрібно їхати в інші області.

Україна потребує розвитку культури ярмаркування, що дасть поштовх для розвитку місцевих виробництв та туризму, припливу внутрішніх та зовнішніх ресурсів до міст, містечок та сіл. Ми творчо розвиваємо цей невичерпний потенціал у м. Стрию і плануємо поширити в інших містах України. Можливості для цього у нас є, ми їх вже створили - величезний інтерес до фесту “Стрий-Органік-Фест” у всій Україні.

Запрошуємо на ювілейний, п’ятий Великий Карпатський Ярмарок “Стрий-Органік-Фест, осінь 2015”, що відбудеться у жовтні місяці.





Регуляторна політика в галузі АПК

Динаміка розвитку аграрного сектору України значною мірою залежить від існуючого законодавства і нормативно-правових актів, що формують загальне економічне середовище.

З метою обговорення існуючих проблем регуляторного характеру у Львові на базі ринку «Шувар» 26 червня відбулося засідання круглого столу на тему: «Регуляторна політика в галузі АПК».

У рамках проведення круглого столу відбулось обговорення проекту Єдиної комплексної стратегії розвитку сільського господарства і сільських територій на 2015-2020 роки, який розробляється Міністерством аграрної політики та продовольства України.

В ході обговорення питання «Земельна реформа. Результати та перспективи» розглянуто проблемні питання розвитку земельних відносин. Надано низку рекомендацій аграріям як діяти до вирішення питання щодо мораторію: оформити права оренди на ключових земельних ділянках, оформити права на об'єкти інфраструктури, що дозволить зайняти більш вигідну позицію при вирішенні «добросусідських» спорів.

Обговорено питання зміни системи оподаткування в сільському господарстві. Своїми думками та баченнями поділилися науковці провідних аграрних наукових установ та представники Державної фіскальної служби у Львівській області. Зокрема, розглядалось питання можливості переходу аграрних формувань на сплату єдиного податку третьої групи, як альтернативної спрощеної системи оподаткування.

Присутні на заході представники сільськогосподарських підприємств, системи управління АПК, фермери, науковці, підприємці подавали запитання та ділилися досвідом роботи.

Кабінет Міністрів України продовжив мораторій на перевірки бізнесу

Кабмін ухвалив рішення про продовження мораторію на перевірку бізнесу до початку 2017 року. Про це заявив міністр економічного розвитку і торгівлі України Айварас Абромавичус.

«Кабмін прийняв рішення (24 червня) про продовження мораторію на перевірку бізнесу до кінця 2016 року. Це якраз мінімум, що можна зробити для бізнесу, в даній ситуації. І наступні півроку буде працювати міністерство над тим, щоб урегулювати всі перевірки, які у нас проводяться, і знайти нові підходи до контролюючих органів», — сказав він, висловивши також висловив надію, що бізнес оцінить цей крок уряду.

Міністр А. Абромавичус також додав, що протягом наступного тижня буде оголошена стратегія економічного розвитку України.

Джерело: www.me.gov.ua



Депутати дозволили збільшувати розмір орендної плати за землю

Верховна Рада України встановила, що розмір орендної плати за земельні ділянки може бути більшим 12 відсотків нормативної грошової оцінки.

«За» дане рішення проголосувало 247 народних депутатів. Верховна Рада України ухвалила закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо граничного розміру орендної плати» (реєстраційний номер 2640). Законопроектом пропонується внести зміни до пункту 5 статті 288 Податкового кодексу України і встановити, що розмір орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності може бути більшим 12 відсотків нормативної грошової оцінки, у разі визначення орендаря на конкурентних засадах.

Джерело: www.agravery.com

Земельний аукціон з продажу прав оренди земельних ділянок у Золочівському районі

На земельному аукціоні, організованому за участю Головного управління Держгеокадастру у Львівській області, що відбувся 19 червня, продано право оренди шести земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності (за межами населеного пункту) загальною площею 133,3 гектара. Стартовий розмір річної орендної плати цих ділянок становив лише 169,4 тис. грн. Але в результаті торгів ціна оренди зросла більше ніж втричі – до 766 тис. грн.

Найбільша динаміка вартості була зафіксована на земельну ділянку, що розташована на території Словітської сільської ради Золочівського району. Під час аукціону вартість її річної оренди зросла в сім разів (з 27 до 200 тис. гривень). Завдяки аукціону ціна річної оренди цієї земельної ділянки зросла від загальноприйнятих 4% до рекордних 29% від нормативної грошової оцінки землі.

За результатами земельного аукціону переможці уклали середньострокові договори оренди шести земельних ділянок на 14 років. Всього, за період оренди цих земельних ділянок, до місцевих бюджетів надійде понад 13 мільйонів гривень.

Джерело: www.zem-lviv.gov.ua

Он-лайн-послуга із замовлення витягу про земельну ділянку

Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру запустила з 30 липня електронну послугу «Замовлення витягу з Державного земельного кадастру». Замовлення витягу здійснюється через Публічну кадастрову карту, що розміщена на офіційному веб-сайті Держгеокадастру.

Простий та лаконічний інтерфейс робить послугу доступною навіть для невпевнених користувачів комп'ютера. У систему інтегрована функція он-лайн оплати послуги через сервіс моментальних платежів Liqpay «Приватбанку». Банківську комісію при цьому не стягують. Підтвердження про сформовану заявку та повідомлення про готовність документу користувач отримує на свою електронну адресу. Вартість послуги з надання витягу – 53 гривні.

Отримати готовий витяг можна в будь-якому зі 660-ти центрів надання адміністративних послуг по всій Україні. Єдиний необхідний документ – посвідчення особи.

Джерело: www.land.gov.ua

Порядок надання в оренду водних об'єктів (ставків)

Водні об'єкти надаються у користування на земельних торгах в комплексі із земельною ділянкою під водою, гідротехнічними спорудами, іншими об'єктами інфраструктури

Орендодавцями водних об'єктів виступають:

- в межах населених пунктів – сільські, селищні, міські ради;
- за межами населених пунктів – обласна державна адміністрація в особі

Департаменту екології та природних ресурсів.

Підготовка документів на земельні торги (проект землеустрою, паспорт водного об'єкта, тощо) покладаються на орендодавця.

Підставою для укладання договору оренди є:

- рішення орендодавця за результатами торгів;
- наявність проекту відведення земельної ділянки або технічної документації;
- паспорт водного об'єкта.

Таким чином особа, що зацікавлена в отриманні права оренди водного об'єкта повинна здійснити такі кроки:

1. Звернутися з заявою про наміри отримати в оренду водний об'єкт:

- у межах населеного пункту – до сільської, селищної, міської ради;
- за межами населеного пункту – до Департаменту екології та природних ресурсів Львівської облдержадміністрації (м. Львів, вул. Стрийська, 98).

2. Отримати інформацію в орендодавця про порядок та умови проведення земельних торгів (аукціону щодо продажу права оренди водного об'єкта).

3. Взяти участь в аукціоні

4. Ставши переможцем конкурсу – укласти договір оренди.

Відповідно до типового договору оренди водних об'єктів об'єктом оренди є вода (водний простір) та земельна ділянка під водним об'єктом:

- Розмір плати за оренду води встановлюється у кожному конкретному випадку та залежить від цілей використання, типу водного об'єкта, місцезнаходження та його технічних параметрів;
- Розмір плати за земельну ділянку встановлюється з урахуванням її цільового призначення, нормативної грошової оцінки та коефіцієнтів індексації, що визначаються Держземагенством.

За більш детальним роз'ясненням щодо оренди водних об'єктів можна звертатися у районні управління водного господарства.

Відновлення вироджених травостоїв шляхом прямого всівання бобових багаторічних трав в умовах Лісостепу Західного



Юлія Кобиренко,
молодший науковий
співробітник



Любомир Бугрин, к.с.-г.н.,
завідувач лабораторії
польового та лучного
кормовиробництва



Уляна Котяш,
к.с.-г.н., старший
науковий співробітник

**Інститут сільського господарства
Карпатського регіону НААН**

Площа природних кормових угідь в Україні становить близько 6,0 млн. га, майже чверть з них складають кормові угіддя західного Лісостепу, 50% з яких займають потенційно високопродуктивні заплавні та низинні луки, які являють собою дуже цінний земельний фонд для організації інтенсивного лукувництва.

В процесі онтогенезу лучних рослин відбувається виродження травостою – випадання сіяних і укорінення дикорослих видів і, як наслідок, зниження продуктивності угідь. Виродження сіножатей і пасовищ зумовлено цілим рядом причин: негативною післядією розвитку дерновотворчого процесу на луках, віковими змінами рослин, погіршенням умов росту, багатограним впливом антропогенних факторів.

В Україні за попередні роки проведено багато досліджень з удосконалення технологій поверхневого і докорінного поліпшення природних кормових угідь і зовсім не приділяли увагу відновленню вироджених травостоїв шляхом прямого всівання у нерозроблену дернину.

У розвинених країнах інтенсивно ведуться пошуки шляхів зниження енергоємності основного обробітку ґрунту, а також зменшення витрати робочого часу і коштів на його виконання. В Україні з урахуванням специфіки сучасних умов господарювання дедалі частіше у землеробстві знаходять своє місце новітні технології обробітку ґрунту. Йдеться про безполицевий, поверхневий, мінімальний та нульовий (так звані no-till-технології) обробітки ґрунту.

В основі No-Till лежить захист ґрунту: посів проводиться за пожнивних решток з мінімальним порушенням її структури і без механічного впливу на ґрунт. Ці залишки утворюють мульчуючий шар. Він зберігає вологу, захищає поле від сонця, водної, вітрової ерозії і пилових бур, а верхній пласт землі не руйнується.

Метою наших досліджень є встановлення закономірностей формування відновлених лучних угідь шляхом прямого всівання бобових багаторічних трав у нерозроблену дернину на основі оптимізації систем удобрення і вдосконалення поверхневого поліпшення низинних лук Лісостепу Західного.

Дослід закладено весняною сівбою шляхом нульового обробітку ґрунту в 2011 році на полях експериментальної бази Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН.

Вперше в умовах Лісостепу Західного на низинних луках проведено комплексно-порівняльне вивчення технологічного процесу відновлення продуктивності вироджених травостоїв шляхом прямого всівання бобових трав в нерозроблену дернину агрегатом Greit Plains 1006TN із застосуванням мінеральних добрив та стимулятора росту Вуксал Комбі Б.

У перший рік досліджень (2012 р.) найвищий показник сухої маси – 12,2 т/га, отримано на трикомпонентній травосуміші з конюшини лучної, конюшини гібридної і лядвенцю рогатого при повному мінеральному удобренні з використанням стимулятора росту. Найнижчий збір сухої маси (7,2 т/га) зафіксовано при всіванні у дернину лядвенцю рогатого при фосфорно-калійного удобрення. Лядвенець рогатий за своєю фізіологічною особливістю росте в травостої повільно, в перший рік розвитку може пригнічуватися іншими видами трав, а повного розвитку досягає на другому і третьому роках життя. Згідно наших досліджень, на третьому році використання (2014 р.) лядвенець рогатий показав високі результати сухої маси – 16,0 т/га при фосфорно-калійному удобренні, 16,5 т/га при повному мінеральному та 17,0 т/га при повному мінеральному удобренні з обприскуванням стимулятором росту Вуксал.



На другий рік використання травостоїв (2013 р.) показники урожайності були вищими, ніж на першому. Найвищий показник сухої маси – 17,1 т/га забезпечила тут чотирикомпонентна травосуміш, де всівали насіння таких бобових трав – конюшини лучної, а також конюшини

гібридної, лядвенцю рогатого і козлятника східного і використовували повне мінеральне удобрення із стимулятором росту Вуксал.

Найнижчий збір сухої маси – 9,5 т/га отримано на травосуміші із конюшини лучної при фосфорно-калійному удобренні.

В середньому за три роки досліджень ця травосуміш показала найвищі показники виходу сухої маси – 15,4 т/га при повному мінеральному удобренні з використанням стимулятора росту Вуксал, а на травостої, де всівали конюшину гібридну і застосовували фосфорно-калійні добрива одержано найнижчі середні показники сухої маси (10,8 т/га).

Серед однокомпонентних травосумішок в середньому за три роки досліджень високі показники урожайності сухої маси отримано на варіантах, де всівали лядвенець рогатий та козлятник східний. Однією з важливих особливостей лучних трав, яка дозволяє довгий час одержувати на пасовищі високі врожаї, є їх здатність до безперервного пагоноутворення. Крім того ці види бобових добре відростають після випасання і скошування, успішно протистоять бур'янам, добре витримують морози та надмірне зволоження та мають могутню кореневу систему, яка дозволяє використовувати вологу з нижніх шарів ґрунту навіть на глибині 3–4 метрів.



У наших дослідженнях в середньому за три роки за фосфорно-калійного удобрення лядвенець рогатий показав – 11,4 т/га сухої маси, за повного мінерального удобрення – 12,3 т/га, а при використанні стимулятора росту – 13,1 т/га. Козлятник східний також показав високі показники урожайності сухої маси: за фосфорно-калійного

удобрення – 11,8 т/га, за повного мінерального – 12,5 т/га, при використанні стимулятора росту – 13,6 т/га.

Отже, на основі даних урожайності за різних видів удобрень відмічено закономірність позитивного впливу стимулятора росту Вуксал на ріст і розвиток лядвенцю рогатого та козлятника східного.

Практичні рекомендації із захисту фруктових дерев

Сергій Оратівський, завідувач лабораторії садівництва Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН

Лабораторія садівництва Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН пропонує рекомендації із захисту таких насаджень:



Яблуня, груша

Для ефективного захисту насаджень яблуні та груші в даний період потрібно проводити хімічний захист сумішшю стробі з скором проти парші і борошнистої роси. При високій чисельності кліщів обприскують акарицидами енвідор, рімон та ін., або біологічним препаратом актофіт.

За наявності опадів через кожні 12-14 днів проводять обприскування фунгіцидами: косайд, дітна М-45, імпакт, топсіном-М та ін.

У першій декаді серпня, за наявності опадів, слід обприскувати зимові сорти яблуні топсіном-М. Це не тільки захищає плоди від ураження паршею, а й покращує лежність плодів під час зберігання.

Високий ефект дає поєднання фунгіцидів та інсектицидів під час захисту яблуневого саду від ураження збудниками хвороб та пошкодження шкідниками з чергуванням контактних та системних фунгіцидів, що належать до різних хімічних груп.

Метеликів яблуневої плодожерки в літній період відловлюють за допомогою феромонних пасток, а на присадибних ділянках - з допомогою ловчих коритець з патокою, компотом, хлібним квасом і іншими пахучими приманками. Після збору врожаю стовбури дерев очищають від верхнього відмерлого шару кори, в якому ховаються шкідники. Всі пошкоджені, гnilі та муміфіковані плоди збирають і знищують. Спалюють також все сміття і залишки пакувального матеріалу, в якому можуть знаходитися шкідники і збудники хвороб.

Слива та алича

Захист насаджень сливи та крупноплідної аличі обприскуванням одним із мідьвмісних препаратів. Якщо в цей час спостерігається велика кількість шкідників: попелиць, пильщиків, кліщів, листогризухих гусениць, травневих хрущів, то обприскування проводять одним з інсектицидів – каліпсо, моспілан, конфідор максі.

Також доцільно розвішувати феромонні пастки або гумові кільця, просочені атрактантом сливової плодожерки для встановлення її чисельності та періоду льоту. Проти клястероспоріозу і моніліозу проводять обприскування хорусом або одним із мідьвмісних препаратів. При необхідності додають інсектициди проти шкідників. Через 10 днів після попередньої обробки, під час масового льоту сливової плодожерки першого покоління, обприскування проводять одним з дозволених інсектицидів, додаючи топсін-М проти хвороб.

Через 16 днів після попередньої обробки проводять обприскування проти сливової плодожерки одним з дозволених інсектицидів, додаючи світч або квадріс Топ.

Під час відродження гусениць другого покоління сливової плодожерки розвішують гумові кільця ПАК-1К. А при великій кількості шкідника пізні сорти сливи обприскують інсектицидами.

При масовій появі кліщів у період вегетації проводять обприскування біологічними препаратами (актофіт та ін.) Для зменшення пестицидного навантаження на навколишнє середовище доцільно вирощувати сорти слив, стійкі до грибкових хвороб та шарки.



Вишня та черешня

В насадженнях вишні і черешні проти кокомікозу, плямистостей листків, плодової гнилі проводять обприскування топсін-М, хорус, попелиць, довгоносиків, листогризухих гусениць проводять обприскування енжіо, каліпсо з додаванням чемпіон проти хвороб.

Після збирання врожаю і ще раз через 12-14 днів (при наявності хвороб і шкідників) обприскування проводять мідьвмісними препаратами з додаванням інсектицидів (золон або інших дозволених препаратів).

При масовій появі кліщів у період вегетації проводять обприскування біологічними препаратами (актофіт та ін.)

Кущові ягідники

Після збирання врожаю проти пильщиків, попелиць застосовують актеллік з додаванням фунгіцидів проти хвороб. Проти павутинного кліща застосовують біологічний препарат актофіт.

У серпні на агрусі (при наявності пильщиків) застосовують препарат актеллік.

Суниця

Після збирання врожаю проти комплексу шкідників проводять обприскування актелліком з додаванням одного з вище перелічених фунгіцидів проти хвороб.

При сильному зараженні насаджень суничним прозорим та звичайним павутинним кліщами, плямистостями, борошнистою росю допускається скошування листя з наступним їх вивезенням з плантації зразу ж після збирання врожаю.



Захист маточників суниці від кліщів, листокруток, довгоносиків, пильщиків можна проводити з допомогою препаратів енвідор, аполло, ніссоран.

Для отримання високо-продуктивних насаджень суниці із низьким пестицидним навантаженням слід вирощувати сорти з високою стійкістю до кліщів та грибкових хвороб.

На присадибних ділянках для відлякування шкідливих комах доцільно вирощувати рослини-репеленти: петунію, чорнобривці, нагідки, огіркову траву, настурцію, м'яту.

Виставка-ярмарок свійських тварин

19 липня 2015 року у виставковому залі “Шувар-Експо” (м. Львів, вул. Хуторівка, 4-Б, 3-й поверх) відбудеться виставка-ярмарок свійських тварин (голуби, кури, цесарки, кролі та ін.). **Початок:** з 8:30 год.

Джерело: www.shuvar.com

Заготівля якісного сіна – запорука здоров'я та високої продуктивності тварин



*Ярослав Півторак, доктор
сільськогосподарських наук,
професор*



*Ігор Голодюк,
кандидат
сільськогосподарських
наук, доцент*

*Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького*

Високоякісне сіно є цінним кормом для жуйних тварин (велика рогата худоба, вівці, кози), коней та кролів у зимовий період, оскільки в ньому оптимально поєднуються поживні речовини (протеїн, клітковина, цукри), містяться біологічно-активні та мінеральні речовини, які сприяють нормалізації травних процесів та підвищенню продуктивності.



Сіно заготовлюють з багаторічних і однорічних бобових й злакових трав, як у чистому виді, так і з сумішок трав. Крім цього, використовують природні сінокоси з поліпшених і природних угідь. Найціннішим сіно вважається із люцерни посівної і жовтої, конюшини лучної, еспарцету, лядвенцю рогатого; із злакових –

– пирію безкореневищного і повзучого, костриці лучної, стоколосу безостого і прямого, пажитниці багатоукісної, тимофіївки лучної, житняка та сумішей їх із бобовими травами. З однорічних трав можна виділити вику яру в сумішках із вівсом, райграсом однорічним багатоукісним, суданською травою.

Поживна цінність сіна в значній степені залежить від технології його заготівлі. При виборі технології заготівлі сіна, перевага віддається тому варіанту, за якого забезпечується високий рівень збереження врожаю й одержання найбільшого прибутку з гектара зібраної площі. Заготівля сіна в аграрних підприємствах, в залежності від вибраної технології, може здійснюватися наступними способами:

- заготівля розсипного або пресованого (тюки, рулони) сіна на полі;
- досушування сіна активним вентиляванням із підігрітим повітрям або без нього;
- заготівля подрібненого сіна із наступним його досушуванням – шляхом вентилявання у спеціальних сховищах.



Рис. 1. Заготівля сіна



Рис. 2. Досушування сіна активним вентиляванням



Рис. 3. Подрібнене сіно

Для кожної із технологій необхідний відповідний набір робочих машин і знарядь, а також неоднаковий обсяг затрат живої праці. Крім того, зазначені технології забезпечують неоднакове біологічне збереження врожаю, що є одним з визначальних факторів у диференціації рівня економічної ефективності їх застосування на виробництві. Завдання полягає в тому, щоб за даними оцінки вибрати економічно найбільш вигідну технологію порівняно з існуючою в господарстві й тим самим підвищити раціональність використання кормової площі, знизити собівартість виробництва кормів і, зрештою, одержати додатковий прибуток від виробництва продукції тваринництва.

Технологію заготівлі сіна можна економічно оцінити за такими показниками: фактичний валовий збір корм. од. з 1 га посіву трав; сукупні витрати на 1 га з урахуванням вартості втрат кормів; вартість кормів з 1 га; прибуток на 1 га зібраної кормової площі; строк окупності додаткових капітальних вкладень.

Для того щоб обчислити наведені економічні показники, необхідно мати вартісну оцінку центнера сіна. Оскільки сіно використовується переважно для годівлі корів, вартість його можна визначати через ціну 1 ц молока:

$$Цс = \frac{Цм \times Пв \times Зо}{100}$$

де: Цс – артість 1 ц кормових одиниць сіна, грн;

Цм – ціна 1 ц молока, грн.;

Пв – питома вага витрат на корми в структурі собівартості молока, %;

Технологія заготівлі сіна включає наступні технологічні операції:

- скошування трав причіпними або самохідними косарками у валок з плющенням або без плющення зеленої маси;
- ворущіння та обертання валків граблями;
- підбирання валків з використанням підбирачів або начіпних волокуш;
- завантажування сіна прес-підбирачами;
- перевезення та укладання сіна на зберігання.

Таблиця 1

**Розрахунок кількості зеленої маси багаторічних трав для заготівлі
1 т сіна (вологість 17%)**

Вологість трави при скошуванні, %	Технологія заготівлі сіна					
	досушування активним вентилюванням		пресування		сушіння в полі	
	бобові	злакові	бобові	злакові	бобові	злакові
82-81	5,6	5,4	5,8	5,6	6,1	5,8
80-79	5,1	4,9	5,3	5,1	5,5	5,3
78-77	4,9	4,7	5,1	4,9	5,3	5,1
76-75	4,3	4,1	4,4	4,3	4,6	4,4
74-72	3,9	3,7	4,0	3,9	4,2	4,0
71-69	3,5	3,4	3,6	3,5	3,5	3,6

Скошування трав. Для одержання сіна високої якості оптимальними строками збирання сіяних багаторічних бобових трав є фаза бутонізації, злакових – фаза початку колосіння. Закінчити їх збирання потрібно на початку цвітіння. Вологість зеленої маси при цьому становить 75-80%. При скошуванні бобово-злакових сумішок або різнотрав'я строки початку першого укосу визначаються за фазою розвитку основного компоненту.

Скошувати потрібно тільки таку кількість трави, яку можна зібрати за день-два. Із бобових насамперед збирають еспарцет, козлятник (галегу), люцерну, потім – конюшину лучну. При збиранні травосумішей строк скошування визначають за фазою стиглості злакового компонента. Раніше збирають трави, де в травосуміші є скоростиглий, що швидко грубішає, злаковий компонент – грястиця збірна. При запізненні з термінами збирання трав не тільки зменшується урожайність сіна, а й погіршуються його кормові якості. Трави стають більш грубими, твердими і погано поїдаються тваринами. При скошуванні трав після цвітіння в них на 15-25% зменшується вміст протеїну і в той же час на 20-35% підвищується кількість клітковини.

При другому скошуванні травосуміш збирають, орієнтуючись на фазу вегетації бобового компонента.

Скошування трав вище оптимальної висоти також негативно позначається на врожайності і якості сіна. Визначено, що оптимальна висота скошування для багаторічних сіяних трав і природних сіножатей дорівнює

5-6 см, при другому укосі – 6-7 см, для однорічних трав та їх сумішей – 4-6 см, для високостебельних трав (буркун та ін.) – 10-12 см від поверхні ґрунту.

Сушіння скошених трав. Сучасні технології виробництва сіна насамперед зв'язані з використанням різних видів енергії. Розрізняють наступні способи висушування: а) висушування скошеної трави на полі під впливом сонячної енергії та руху повітря; б) висушування на полі з використанням консервантів; в) висушування підігрітим повітрям з активним вентиляванням, яке пов'язане з затратами електроенергії та використанням агрегатів; г) висушування скошеної трави гарячим повітрям.

Для прискорення сушіння трав і отримання високоякісного сіна необхідно застосовувати ворухіння скошеної маси. Перше ворухіння рекомендується проводити слідом за скошуванням, наступні – у міру підсихання верхніх шарів зеленої маси. Якщо пров'ялену траву не ворухити, то верхні шари, як правило, бувають пересушеними (вологість 25-30%), у той час як у нижніх шарах вологість складає 65-75%.

У полі, при сонячній погоді, скошені трави завдяки ворухінню за короткий час пров'яляються: злакові трави до вологості 40-45%, бобові – 50-55%. Після чого їх згрібають у валки для рівномірного досушування до вологості 20-25%. Контроль за вологістю маси здійснюють експрес-методом за допомогою вологоміра. Ворухити сіно слід у ранкові або вечірні години.

Щоб зберегти поживність корму сушіння трави на сіно потрібно проводити в короткі строки. Для прискорення сушіння одночасно зі скошуванням проводять плющення зеленої маси (бобові трави). Плющення злаків малоефективне. При випаданні дощів – плющити не слід, оскільки зростають втрати поживних речовин.

Не рекомендується довго тримати сіно в покосах і валках, незважаючи на корисні зміни, які відбуваються в ньому під впливом сонячних променів (сіно висушене у тіні – містить багато каротину, на сонці – вітамін D). Внаслідок пересушування збільшуються втрати найціннішої його частини – листочків. Перетравність листя трав становить 90-95%, тоді як загальна перетравність рослин – 70-75%. Особливо великими є втрати поживних речовин при заготівлі сіна природним сушінням – до 60% через те, що при сушінні у валках воно часто потрапляє під дощ (дощова погода властива для західного регіону України).

Отже, сіно треба сушити швидко в покосах і потім у валках, після чого відразу збирати в скирти або під навіси і досушувати активним вентиляванням.

Збирання сіна. Підбір валків (для зменшення втрат) сіно 25% вологості – доцільно зібрати у копиці, а за 2-3 дні вологість буде становити 17%, оскільки пересушене сіно втрачає багато листя під час транспортування та скиртування. При збиранні сіна вологістю понад 25% створюється загроза його пліснявіння і самонагрівання.

Інколи злегка зволожену масу (22-24%) при закладанні в скирту солять (від 0,5 до 2% солі на 1 т сіна). Це ефективно лише при вологості маси не більш як 25-26%. При більшій вологості (26-28%) потрібно більше солі, чого допускати не можна (отруєння тварин сіллю).

Зберігання сіна. Сіно краще всього зберігати поблизу тваринницьких ферм під навісами або в сіносховищах. Якщо вони відсутні, то для зменшення втрат сіна скирти і штабелі вкривають спочатку малоцінним дрібностебельним сіном або соломою, а зверху – плівкою.

В табл. 2 наведено основні найбільш поширені помилки та їх причини при порушенні технологій заготівлі сіна.

Таблиця 2

Найбільш поширені помилки при заготівлі сіна та їх причини
(за Реш Райнхардом, Університет Раумберг-Гумпенштайн, Австрія)

Органолептичний показник	Помилка	Причина
Запах	Без запаху	Пізня фаза скошування трав, підвищена вологість при закладанні в сіносховище, ураження сіносховища грибами внаслідок вологості від дощу
	Виразний запах добрив	Є залишки гною
	Горілий запах	Пошкодження температурою внаслідок ферментації
	Запах плісені	Ураження сіносховища грибами внаслідок високої вологості
	Запах гнилі, фекалій, гною	Гниття внаслідок високої вологості
Структура	Збільшена частка стебел	Надто пізня фаза скошування трав, високі втрати під час заготівлі сіна
Колір	Вицвілий	Помітне зменшення вмісту каротину
	Жовтий	Пошкодження температурою та ферментацією
	Білі або сірі крапки, до утворення чорних гнізд	Ураження сіносховища грибами внаслідок високої вологості
	Чорний	Гниття (остання стадія псування сіна)
Забрудненість	Органічні добрива і солома	Неправильне внесення органічних добрив
	Земля і каміння	Надто мала величина зрізу косарки (менше 5 см), низько налаштовані інші кормозбиральні машини
	Утворення пилуки	Ураження сіносховища грибами внаслідок високої вологості, забруднення землею

Рекомендації учасників круглого столу “Економічна самоорганізація через кооперацію як основа української державності: що маємо і що можемо”

29 травня 2015 року.

м. Львів, Львівська комерційна академія

Заслухавши і обговоривши виступи доповідачів і узагальнивши основні ідеї дискусії, учасники круглого столу констатують головні проблеми:

1. Девальвація кооперативних цінностей у суспільстві та у всіх, кооперативних за юридичною формою, організаціях: відсутність публічної фінансової звітності та звітності про діяльність; соціальної відповідальності-допомоги громадам, там де працюють; відсутності кооперативних зворотів (повернень) для учасників; використання кооперативної структури як форми ведення власного бізнесу і т.п.

2. Недовіру у суспільстві, що не дозволяє інституційно розбудовувати економічну самоорганізацію через кооперативні організації, які базуються на добросовісному управлінні спільним майном, збільшенні прибутку шляхом економії витрат учасників кооперативу.

3. Зменшення економічної бази для формування сільськогосподарських кооперативів – відсутність достатньої кількості приватних власників, які виробляють надлишкову товарну продукцію.

Одночасно учасники круглого столу констатують, що економічна самоорганізація людей із невеликим достатком є чи не єдиною альтернативою подальшої олігархізації економіки, її монополізації у всіх сферах, латифундій на селі.

Питання самоорганізації, відповідальності кожного за своє майбутнє стало предметом розмов у різноманітних групах філософів, моральних авторитетів (Ініціатива 1-го грудня, Несторівська група). У їхніх документах – Українська Хартія Вільної Людини та Договір гідності України ми знаходимо розмірковування про потребу спільної праці та взаємодії. Несторівська група у Договорі гідності вважає, що те, що нам треба ще досягнути це: “Готовність громадських та політичних еліт формувати конструктивний порядок денний: відділити те, що треба робити від того, що хочеться робити”. Економічна самоорганізація має бути поставлена елітою у порядок денний нашої країни, бо це питання європейського вибору, а також великої праці нації, яка вже глянула смерті в очі.

З метою вирішення актуальних питань розвитку кооперації в Україні, учасники круглого столу вважають за необхідне сформулювати наступні рекомендації:

1. Провести на високому рівні – із залученням представників влади, громадського суспільства, церковних структур, практиків реальних структур економічної самоорганізації дискусію про важливість розвитку суспільно-економічної солідарності, розвитку різноманітних форм таких об'єднань на основі цінностей та міжнародних принципів кооперації.

2. Із залученням практиків, науковців, законодавців, громадянського суспільства підготувати Стратегію розвитку економічних форм самоорганізації в Україні на період до 2050 року і затвердити її на найвищому владному рівні та акцептувати у середовищах еліт, як один із важливих планів оновлення країни.

3. Рекомендувати структурам у кожній сфері економічної самоорганізації розробити свої дорожні карти реалізації Стратегії та провести публічні презентації перед суспільством.

4. Виходячи з того, що кожен з основних видів економічної самоорганізації – кооперації – сільськогосподарська, споживча, кредитна, житлова і т.д. потребують прискореного розвитку та якісного оновлення, необхідно здійснити структурну перебудову, яка повинна охопити: ціннісну, філософську, соціальну та правову базу, власність, механізм функціонування, систему управління і організаційну побудову.

5. У кожному виді економічної самоорганізації створити достатню кількість практичних майданчиків для навчання та поширення досвіду у суспільстві щодо кооперативних форм, доброчесного управління, дотримання кооперативних принципів та цінностей.

6. Державним інституціям України сприяти економічній самоорганізації населення, формуванню багатуукладної економіки, становленню внутрішнього ринку, відродженню села через розвиток сімейних ферм, розширенню міжнародного кооперативного співробітництва і міжнародної інтеграції. Виконання таких складних завдань пов'язувати з проведенням ефективної політики для створення моделі ринково-орієнтованої кооперації, що базується на міжнародних кооперативних принципах у поєднанні з ринковими компонентами, формами господарювання і механізмами функціонування.

7. Рекомендувати Верховній раді України прийняти закон Про підтримку розвитку сімейних ферм, з метою створення міцних, економічно міцних 1 млн. родинних ферм протягом 25-30 років. Власне такі родинні господарства

можуть стати основою для другого рівня економічної самоорганізації — кооперації, а також створять стабільну соціально-економічну базу на селі через родинну традицію, виховання молоді, економічну доцільність та українських дух.

8. Рекомендувати Верховній Раді України розробити повноцінний механізм обігу земель сільськогосподарського призначення враховуючи досвід країн Європи та Ізраїлю. Обмежити землеволодіння та землекористування на одну фізичну та чи юридичну особу в т.ч., яка знаходиться в оренді, орієнтуючись на середнє земельне володіння у Європі. Розвиток синхронізовано двох процесів

9. Враховуючи те, що сільськогосподарська, споживча, кредитна кооперація та інші форми економічної самоорганізації виконують важливу соціальну функцію, самоорганізують громадян у економічній сфері, необхідно надати державну підтримку кооперативній діяльності через створення спеціального кредитного фонду для кредитування різноманітних програм економічної самоорганізації через систему кредитної кооперації, але насамперед сімейних ферм.

10. У державних і приватних навчальних загальноосвітніх та середньоспеціальних закладах започаткувати вивчення основ кооперації на основі практичних прикладів та функціональних моделей, які реально діють, а також через створення та високий рівень організації роботи учнівських та студентських кооперативів різного типу.

11. Структурам економічної самоорганізації виділяти фінансування для популяризації кооперативних ідей у засобах масової інформації, встановлювати іменні стипендії студентам, які активно працюють у кооперативних структурах, вивчають теорію та історію кооперації, гранти окремим особам чи організаціям, які успішно реалізують той чи інший кооперативний проект, практикувати обмін делегаціями між українськими та зарубіжними кооперативами, кооперативними навчальними закладами тощо.

12. Налагодити систему кооперативного просвітництва, забезпечити підготовку патріотично налаштованих фахівців для кооперативної і господарської роботи, залучати селян у товарно-грошові відносини, до новітніх технологій та передових європейських методів господарювання, що сприяло б внутрішньому згуртуванню українського селянства, а відтак ставало би важливою передумовою піднесення його господарської культури і підвищення соціально-економічного рівня життя. Рекомендувати Правлінню Національної спілки журналістів України – заснувати щорічний

спілки журналістів України – заснувати щорічний конкурс на краще висвітлення в засобах масової інформації успішних прикладів економічної самоорганізації, в т.ч. через кооперацію, в Україні. Рекомендувати підприємствам і організаціям споживчої та кредитної кооперації, сільськогосподарським та обслуговуючим та іншим кооперативам більш інтенсивно співпрацювати з головною кооперативною газетою України – «Вістями...». Крім цього, використовувати потужний потенціал редакції газети для проведення піар-кампаній, організації публічних заходів (включаючи прес-тури, круглі столи тощо), лобіювання інтересів кооперативного руху в центральних органах влади та ЗМІ.

13. Провести оцінку стану справу у осередках кооперативної думки, що існують у системі освітніх закладів Укоопспілки із точки зору відповідності теорії та практики щодо дотримання філософських основ економічних форм самоорганізації, на основі визначених критеріїв та маркерів. Відновити публікацію фахових періодичних видань, створити науково-дослідні інституції, спеціальні фонди, які на науковій основі визначають проблеми і шляхи вирішення складних питань девальвації кооперативних цінностей.

14. З метою підтримки інтеграції кооперативного сектору економіки України у міжнародний кооперативний рух доцільно залучати кошти міжнародної технічної допомоги, зокрема європейських спеціалізованих фондів та урядів європейських країн, для розвитку різноманітних форм економічної самоорганізації, активніше представляти та лобіювати власні інтереси на рівні загальноєвропейських інституцій.

15. Заснувати на базі Львівської комерційної академії загальноукраїнський науково-практичний журнал (квартальник) «Українська кооперація».

16. Створити Товариство українських кооператорів, яке б об'єднало реальних практиків економічної самоорганізації, із можливим центром у Львівській комерційній академії.

Учасники «Круглого столу»: Петро Куцик, ректор Львівської комерційної академії, Степан Гелей, д.іст.н., проректор Львівської комерційної академії, Петро Маковський, Голова Правління всеукраїнської асоціації кредитних спілок, Володимир Головка, виконавчий директор ПСК «Редакція газети «Вісті», Михайло Мазур, журналіст кооперативного тижневика «Вісті...», Йосип Децовський, завідувач громадської лабораторії з проблем кооперації ім. професора Євгена Храпливого (м. Заліщики), Іван Паньків, голова Львівської аграрної дорадчої служби, Сергій Семів, к.е.н., доцент Львівської комерційної академії, Василь Полуйко, президент Західноукраїнського ресурсного центру, Олег Березюк, народний депутат України, Віктор Апопій, д.е.н., професор Львівської комерційної академії.



Розвиток органічного сільського господарства створює конкурентні переваги для розвитку фермерства на Львівщині. Вашій увазі пропонується інтерв'ю з головою фермерського господарства "Соломея" Тетяною Яремчук.

Ми постійно вчимося і намагаємося все нове використати, втілити у життя нашої землі

- Доброго дня Тетяна Ананіївна. Розкажіть будь ласка про історію створення Вашого господарства?

- Т.Я.: Все починалося просто і гарно. Народилася внучка. Хотілося щонайкраще є у світі дати їй. Але найкраще знайти не так легко, а як і знайдеш, то грошей не завжди вистачає. Діди ж наші заробили нам паї. Ми їх агрохолдингам не віддали, бо мама казала: землі шкода, зіпсують. От і чекали 3 га наших рук. Зараз уже маємо майже 30 га. Господарство своє назвали на честь внучки. Зареєстрували наприкінці 2011 року, а сертифікували як органічне (рослинництво) уже наступного року. Пройшли трирічний перехідний період. Цьогоріч сертифікували й тваринництво. Наш сертифікаційний орган – ТОВ «Органік стандарт».

Робота на землі, хоч і важка, але нам знайома: родина вирощує хліб з давніх пір. Свою землю ми бережемо: не нищимо її капіляри глибокою оранкою, не вбиваємо мікроорганізми синтетичними хімікатами, а навпаки заселяємо їх. Ми їздимо на конференції, вчимося, стараємося все нове використати, втілити у життя нашої землі. Зрештою, ми просто працюємо. У поті чола. Земля, напевно, це відчуває. Бачили б ви, яка у нас пшениця, овес, картопля... А полуниці! Дивлюсь і душа співає!

- Яка причина зумовила спеціалізацію на органічному виробництві?

- Т.Я.: Тут мушу зупинитись і зробити екскурс у те, чи взагалі можливо сьогодні виростити органічно чисту продукцію, бо, знаю, знайдуться скептики, які скажуть: без міндобрив, гербіцидів, пестицидів, інсектицидів (ну й слова попридумували!) і всякої такої іншої «хімії» нічого не буде. Буде. Прадідам нашим вдавалося! І я поясню чому. Ви бачили, як тихо-тихо благословляється день? Вранішнє сонце червоною великою діжею піднімається на обрій. І вмить на травиночку, на деревиночку, на квіточку



найчистішими діамантами являється роса. Я гадала Бог створив цю красу, щоб нею рятувати душі людські. Може й так. Але це, вочевидь, не було його тільки одним завданням. Він створив росу, щоб годувати нею рослин. А люди творили науки, висовували теорії, отримували премії, вивчаючи процес живлення рослинок.

Одна з останніх – мінеральна. Її основоположник німець фон Лібіх у 1840 році твердив, що рослина може розвиватися, живлячись тільки хімічними елементами, без органічних речовин – рослинних і тваринних решток. На основі цієї теорії й розпочалося масове виробництво і застосування мінеральних добрив. Тоді як у ґрунті і в повітрі є в 100 разів більше елементів живлення, ніж потрібно рослині! Це науково доведено, як доведено і те, що зелена маса рослини складається із 90 % води і 10% сухої речовини. В останній всього 7% мінеральних елементів. Окрім них, у сухій речовині 50% вуглецю, 20% кисню, 15% азоту, 8% водню. 93% цих елементів рослина бере з атмосфери. Із цих цифр добре видно: найбільше рослині потрібен вуглець – 50%. Цей елемент складає основу життя на Землі. Джерелом його є вуглекислий газ. У ґрунті – середовищі рослин – він утворюється за рахунок мікроорганізмів, які розкладають органічну масу (саме її творять наші свині). А кисень (20% сухої маси) засвоюється з ґрунтового повітря. Потрібно лишень рихлити ґрунт, щоб він не закам'янів. Водень рослина отримує з води. Коли ґрунт покритий рослинністю (тобто коли ми сіємо сидерати, або ж мульчуємо) він не перегрівається, а отже і не сохне.

- О, то Ви нам цікаву лекцію прочитали...

- Т.Я.: І ще хочу додати. Про азот. Він до рослинки потрапляє з опадами, поглинається з атмосфери, а в ґрунті його джерелом є азотофіксуючі бактерії. Чорноземи, на поверхні яких розкидано (а не заорано на глибину 10-20 см) гній, поглинають з атмосфери 16-17% аміаку (а рослині потрібно – 15%). Це ж так просто: залишити гній на поверхні! Втім найбільше азотних сполук містить роса. Утворюється роса внаслідок того, що тепле повітря каналцями у ґрунті, які утворюються після гниття відмерлих корінців рослин, та по ходах черв'яків, жучків та іншої біоти піднімаючись вгору стикається із листочками, квіточками, стеблинками рослини, які мають нижчу температуру (бо вночі холодніше), ніж повітря у ґрунті, і конденсується, даруючи нам і рослинам росу. Утворюється й денна роса: вологе повітря тими ж каналцями тепер вже опускається у глибші та холодніші шари ґрунту і випадає у конденсат також у вигляді роси, збагачуючи ґрунт вологою. У шарі ґрунту завтовшки 70 см на площі 1 га конденсується до 500 т води у якій знаходиться

до 60 кг азоту! Цієї вологи у два рази більше, ніж поступає із атмосферними опадами. Хіба не геніально придумано? Воістину геніально! Треба лишень не нашкодити! Хтось сказав, що жити красиво, це жити у злагоді із природою. Ми саме так намагаємося робити.

- Яка специфіка органічного виробництва за тими видами продукції на яких спеціалізується Ваше господарство?

- Т.Я.: Я уже говорила про те, що ми не застосовуємо глибоку оранку, щоб не нищити ні аеробні, ні анаеробні мікроорганізми. На їх рахунок також можна цілу лекцію прочитати. Втім, я вже, напевно, втомила ваших читачів попередньою. Отже перше: не застосовуємо глибоку оранку, друге – використовуємо тільки біологічні ЕМ-препарати. Це – органічне рідке добриво Ріверм. Його застосовуємо по листу для зернових. Цьогоріч посіяли овес, посадили картоплю (сорти Санте, Белла росса, Мелоді) і полуниці (сорти Ельсанта, Дарселект, Пегас, Хоней, Ірма). Крім того цієї весни висадили малину сорту Маравілла. Від хвороб застосовуємо Гаупсин і Триходермін. Наступне: намагаємося дотримуватись сівозміни, завжди сіємо сидерати. А наші прекрасні свинки породи Ландрас і Мангал, які їдять чисті зернові, бобові, зелень з наших полів, виробляють нам найпрекрасніше добриво, яке ми вносимо на поля. Тож виходить замкнений органічний цикл. До речі, це і є однією з умов сертифікації за євростандартами.



- Як організована система збуту органічної продукції Вашого фермерського господарства?

- Т.Я.: Система збуту... Системи поки що немає. Працюємо за попередніми замовленнями через прямі поставки. Двічі уже реалізовували картоплю у Львівський онкологічний центр, але реалізовували її не за ціною органічної, а за ціною звичайної. Втім і не конче переймалися тим. Наше здоров'я на 90 % залежить від того, як ми харчуємося: ми є те, що ми їмо. А люди у такому центрі особливо потребують чистих харчів.

Потребують якісного харчування і люди, які знаходяться в екстремальних умовах. Тож ми двічі передавали свою картоплю в зону АТО – нашим воїнам. Нехай їдять на здоров'я!

- Чи має змогу отримати державну допомогу для органічного виробництва фермерське господарство “Соломея”?

- **Т.Я.:** Департамент агропромислового комплексу Львівської облдержадміністрації компенсував нам витрачені кошти на сертифікацію у ТОВ «Органік Стандарт» у розмірі 10 тисяч грн. Цього року наше господарство, знову ж таки завдячуючи департаменту, було представлене на Міжнародній виставці “АГРО-2015”, яка нещодавно проходила у Києві. Участь у виставках – платна, тож ми собі не могли дозволити бути присутніми там самотійно. Та й часу завжди не вистарчає. Ми займаємось своєю роботою, щасливі тим, а шукати визнання, чи якось піаритись, рекламуватись і ніколи, і бажання немає. Ми є у соціальних мережах, буваємо на виставках-ярмарках, які проводить ГО «Еккотерра» і вважаємо, що цього достатньо.

Хочу ще добре слово сказати на адресу ТОВ «Органік Стандарт», яке постійно організовує потрібні семінари, цікаві зустрічі і взагалі не є байдужим до наших проблем. А особливо приємно, що наш агропромисловий комплекс чи не єдиний в Україні, який на словах, а на ділі дбає про дрібних органічних виробників. Оце недавно збирали нас і рестораторів. Мають цікаві ідеї у рамках проекту «Кулінарна спадщина».



- **Ваші пропозиції про механізм державної підтримки органічного виробництва в Україні?**

- **Т.Я.:** Хотілося б, щоб було як Польщі. Там органічним виробникам дають дотації на 1 га землі. Там люди свідомі, що органічне набагато якісніше, за інтенсивне. Там – дозволена переробка власної продукції удома, у міні-цехах. До того ж цю продукцію супермаркети приїжджають і забирають від виробника самі. А у нас усе ще бачите, відсутня політична воля, немає відповідних ресурсів, системного підходу у підтримці держави органічного виробництва...

Все ніяк не можемо перемогти агроолігархів із їхнім потужним лобі у Верховній Раді! Ну де ж то можна узаконити домашнє виробництво! Конкуренції, бачите, вони бояться! Люди вже давно знають, що біда України не у тому, що немає чим нагодувати бідних, біда у тому, що багаті ніяк не наїдяться.

Не хотілося б завершувати нашу розмову на такій песимістичній ноті. Тож користуючись нагодою (зроблю рекламу сама собі!) будемо раді, якщо Ви потішитесь з нами і засмакуєте вирощеною з душею, виготовленою з любов'ю правдивою здоровою чистою і чесною продукцією фермерського господарства «Соломея». Наша домашня ковбаса виготовлена за родинними рецептами без жодних смакових добавок, селітри, надміру води, розрихлювачів, рідкого диму... Для нас це – традиція! Перед святами ріжемо кабанчика. Годуємо його рік, або й більше. Годуємо добротно – органічним зерном, що виростили на власних полях. Тушку зразу ж треба спорати: сало до сала і – в бодню, а м'ясе обрізаємо від кістки, ріжемо тонкими подовгуватими шматочками, заправляємо, даємо ніч спочити (помаринуватися). На ранок палимо піч. А через трохи – дух ковбаси вже гуляє вулицею! Наша ковбаса – справжня!



Тепла, пахуча... Макітра ковбаси у смальці – достойний подарунком тим, кого ви любите і хочете, щоб вони були і здорові, і щасливі. Смачні і наші паштети. Коли зранку поспішаєте, то саме вони стануть у нагоді. Так і називали їх: «Зранку до сніданку» (паштет печінковий), «М'ясна помазайка» (м'ясний паштет), «Смажачок» (м'ясо тушковане). Наш продукт з назвою

«Дідова закуска» (свіже сало з часничком), переконана, також засмакує. Коли всі інгредієнти органічні – продукт калорійний та корисний. А такий смачний! А якому українцеві не смакує сальце. Брати його (сальце) треба пальцями. Тоді на дотик відчуєш ніжність. А смак помножений на ніжність – це як ... Та ні говорити про любов до сала – не варто. Треба пробувати!

-Дякуємо Вам за інтерв'ю.

Розмову вів Павло Музика.

Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення	Детальніша інформація
Національний Сорочинський Ярмарок 2015	18-23 серпня 2015 р.	Полтавська обл., Миргородський р-н, с. Великі Сорочинці	www.yarmarok.in.ua
III Міжнародна конференція “Black Sea Oil Trade 2015: в пошуках факторів зростання”	9 вересня 2015 р.	м. Київ, Готель “Хілтон Київ”	www.bso.blackseagrainsconference.com
24-а Міжнародна виставка обладнання і технологій для харчової промисловості “Inprod mash”	8-10 вересня 2015 р.	м. Київ, Міжнародний виставковий центр, Броварський пр-т, 15	www.inprod mash.ua
XII спеціалізована виставка «Насіння та Ремагент 2015»	14-15 жовтня 2015 р.	м. Львів, Палац спорту “Україна”, вул. Мельника, 18	www.nir.expolviv.ua
Міжнародний форум з розвитку фермерства “Agroport-2015”	15-17 жовтня 2015 р.	м. Харків, Міжнародний аеропорт «Харків»	www.agro-port.com
6-а Міжнародна виставка з тваринництва та птахівництва «ANIMAL FARMING UKRAINE».	27-29 жовтня 2015 р.	м. Київ, Міжнародний виставковий центр, Броварський пр-т, 15	www.ua.animalfarming.com.ua
18-а Міжнародна виставка продуктів харчування та напоїв «World Food Ukraine»	27-29 жовтня 2015 р.	м. Київ, Міжнародний виставковий центр, Броварський пр-т, 15	www.worldfood.com.ua

Назва виставки	Дата проведення	Місце проведення	Детальніша інформація
Міжнародна конференція "Great Week Agri-tech"	6-10 липня 2015 р.	Італія м. Мілан	www.events.ukti.gov.uk/great-week-agri-tech/
Міжнародна сільськогосподарська виставка	04-08 серпня 2015 р.	Болгарія, м. Добрич	www.dobrich-fair.com
Міжнародна виставка досягнень сільського господарства та харчової промисловості "Agrokomplex"	20-23 серпня 2015 р.	Словаччина, м. Нітра	www.agrokomplex.sk
Міжнародна виставка "Roltechnika"	22-23 серпня 2015 р.	Польща, м. Вілковіце	www.mtp.pl
Міжнародна виставка "AgriPlanta Vest"	27-30 серпня 2015 р.	Румунія, м. Карані	www.agriplanta-vest.ro
Міжнародна спеціалізована виставка "Bata Agro"	08-11 вересня 2015 р.	Болгарія, м. Стара Загора	www.bata-agro.org
Міжнародна виставка "Agromalim"	10-13 вересня 2015 р.	Румунія, м. Арад	www.agromalim.org
Міжнародна виставка "Agrotec"	10-13 вересня 2015 р.	Туреччина, м. Анкара	www.infofair.com.tr
Міжнародна сільськогосподарська виставка "Agro Show"	18-21 вересня 2015 р.	Польща, м. Познань	www.agroshow.pl
Міжнародна сільськогосподарська виставка "Agro Pec"	25-27 вересня 2015 р.	Іспанія, м. Хіжон	www.feriasturias.es



**Оптові ціни на продукцію
(станом на 01.07.2015 р.) (1 кг/ грн.)**

ПРОДУКТ	мінімальна	середня	максимальна
ПРОДУКЦІЯ РОСЛИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
<u>Кабачок ранній</u>	2,00	2,50	3,00
<u>Капуста білокачанна</u>	4,50	5,00	5,50
<u>Помідор салатний червоний</u>	7,00	8,00	11,00
<u>Баклажан синій</u>	16,00	17,00	18,00
<u>Морква нантська</u>	12,00	13,00	15,00
<u>Буряки столові ранні</u>	11,00	12,00	13,00
<u>Цибуля зелена</u>	18,00	20,00	22,00
<u>Цибуля ріпчаста</u>	6,00	6,50	7,00
<u>Цибуля ріпчаста салатна червона</u>	10,00	10,00	10,00
<u>Огірок довгоплідний гладкий</u>	9,00	9,00	9,00
<u>Шпинат</u>	18,00	20,00	22,00
<u>Картопля рання стандарт.</u>	4,00	4,50	5,00
<u>Гриб печериця</u>	16,00	17,00	20,00
<u>Черешня червона</u>	22,00	24,00	25,00
<u>Вишня</u>	12,00	15,00	18,00
<u>Яблуко Айдаред</u>	18,00	18,00	20,00
<u>Персик</u>	20,00	22,00	25,00
<u>Полуниця (гат.1)</u>	20,00	21,00	23,00
<u>Чорниця</u>	37,00	37,00	37,00
ПРОДУКЦІЯ ТВАРИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
<u>Яйце куряче столове С-1, десяток</u>	13,00	14,00	15,00
<u>Свиняча печінка</u>	23,00	24,00	24,00
<u>Яловичина шия безкісткова</u>	90,00	92,00	94,00
<u>Філе куряче</u>	52,00	53,00	54,00
<u>Куряча тушка (бройлер)</u>	34,00	34,50	34,50
<u>Короп жив</u>	70,00	70,00	70,00

Складено за даними ТОВ "РСП "Шувар"

**Інформація
про рівень середньозважених цін на переробних підприємствах
Львівської області**

Найменування товару	Середня ціна, грн. /тонну	Середня ціна, грн. /тонну	% до попереднього місяця
	03.06.2015	01.07.2015	
Рівень закупівельних цін			
Молодняк ВРХ вищ.вгод.	23000	23000	100,0
Свині I,II категорії	29000	30000	103,4
Молоко I сорту б.ж.	4350	4350	100,0
Молоко II сорту б.ж.	3650	3600	98,6
Молоко II сорту б.ж. (від населення)	2620	2600	99,2
Рівень оптово-відпускних цін			
Яловичина I категорії	51,50	53,00	102,9
Свинина II категорії	46,50	48,00	103,2
Молоко 2,5% жирності в плівці	8,15	8,30	101,8
Сир кисломолочний до 9% жирності	34,25	35,80	104,5
Сметана 20% жирності	25,10	26,10	103,9
Масло вершкове 72,5%	61,50	62,00	100,8
Ковбаса варена в/г	60,95	59,70	97,9
Ковбаса варена І/г	48,50	47,90	98,7
Картопля	2,00	2,50	125,0
Капуста	5,00	4,50	90,0
Морква	12,00	12,00	100,0
Буряк	3,50	3,50	100,0
Цибуля	7,50	7,50	100,0

 - Зростання

 - Зниження

 - Стабільність

Джерело: Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації.

Перелік елеваторів Львівської області

№ з/п	Назва зернового складу	Потужність, тонн	П.І.Б. керівника	Номер телефону
1	Філія ПАТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України» «Львівський КХП»	12500	Волошин Петро Зіновійович	099-330-42-30
2	Філія ПАТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України» «Стрийський КХП №2»	32000	Зрайло Іван Іванович	(03245) 5-20-91
3	ДП «Стрийський КХП №1» Держкомрезерву України	15000	Коцюрuba Василь Володимирович	050-370-76-64
4	ПП «Західний Буг» Буський КЗ	17000	Якимович Володимир Дмитрович	050-315-68-03
5	ПП «Західний Буг» Сокальський елеватор	22000	Туркач Марія Зеновіївна	098-729-57-77
6	ПП «Західний Буг» Бродівський елеватор	12000	Гамерник Юрій Йосипович	050 337 50 12
7	ПП «Зернопромтрейд»	12800	Івах Оксана Василівна	067-340-65-56
8	ТзОВ «Вінал-Агро»	21870	Михайлюк Ростислав Юліанович	067-340-67-09
9	ТзОВ «Гніздичів»	12000	Бойко Василь Йосипович	097-034-11-85
10	ТзОВ «Кам'янка-Бузький КЗ»	12000	Антонюк Андрій Романович	050-315-56-15
11	ПрАТ «Красненський КХП»	40000	Христич Олександр Анатолійович	067-672-77-60
12	ТзОВ «ЛК Юкрейн Груп»	50000	Ільків Богдан Олегович	067-333-83-59
13	ТзОВ «АПП Львівське»	12500	Карапінка Іван Степанович	067-671-20-98
14	ПрАТ «Золочівський елеватор»	17000	Бойко Сергій Григорович	097-909-66-31
15	ТзОВ «Княжі лани»	15000	Починок Андрій Іванович Дужий Орест Омелянович	067-672-47-94 067-344-54-67
16	ТзОВ «Агро ЛВ Лімітед» с.Вирів	13084	Махай Станіслав Ян	032-242-49-79
17	ТзОВ «Агро ЛВ Лімітед» с.Батятичі	6336	Махай Станіслав Ян	032-242-49-79
18	ТзОВ «Буське сорто-насінницьке підприємство»	10000	Данилиха Ярослав Павлович	050-3719988
19	Мостиська філія ПАТ «Компанія «Райз» с. Волиця	100 000	Ковток Віктор Петрович Гришко Олег Васильович - заступник	067-6753644

**Редакційна колегія інформаційного вісника
Львівської аграрної палати “Агро Форум”**



Музика П.М. – ГО “Львівська аграрна палата” (голова редколегії)
Стефанишин І.М. – ТОВ “РСП “Шувар” (заст. голови редколегії)
Гончаренко Л.В. – Департамент агропромислового розвитку
Львівської обласної державної адміністрації (заст. голови редколегії)
Вуйчик І.М. - ГО “Львівська аграрна палата”
Паньків І.Я. – БО “Львівська аграрна дорадча служба”
Доманський А.Я. - ГО “Товариство “Сільський господар”
Соломонко Д.О. – Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (видавничий редактор)

Періодичність видання: два рази на місяць.

Побажання та зауваження до змісту електронного інформаційного бюлетеня
«Вісник Агрофорум» просимо надсилати на e-mail: lvivagri@gmail.com
або за телефоном: +38 (032) 294-84-03, +38 (032) 239-26-56, +38 (067) 803-60-32

Бюлетень видається за підтримки

